fieri, si in mica. Haec, et alia consimilia, possunt nullo pene labore excogitari.

Discrimina inter libertatem Divinam, et creatam, sunt plura. 1mo quod actus liberi Dei ita se habent, ut in sua entitate libere existant, sed non ille actus creatae est entis, posita vero entitate, manet liber ad objectum, quod amat, vel odit, cum sit objectum transeunter ordine. Sed Divinus actus habet rationem entitatem suae entis intrinsecae cum sit ipse Deus, et non natura necessarius. habet tamen liberam tendentiam ad objecta, quae in sua eminentia continet ille actus, quod sit infinitae perfectionis in omni appetitus, potuit nolle libere, aut nollet omnia objecta creata. 2do discrimen est quod libertas creata potentia sita sit, non potentia ad operandum, vel non operandum. Increata vero libertas sit in actu actuali, qui est idem actus Dei, et volitio, et nolitio est potentia, haec sui suam entitatem intrinsecam, est, et abesse potest adeo, ut ab homine est, et abesse potest perfectio intrinseca actus liberi. Cum hoc loco stat, quod possimus concipere actum divinum in signo aliquo rationis, prius, ut potentiam velle, seu, ut voluntatem Divinam, ut libere volentem se ipso, et non perfectionem superaddens.

3tio libertas creata exercetur per multos actus realiter distinctos in ista libertate inspecta. 4to actus liberi Dei potuit exerceri de novo quocumque tempore, libertas inspecta, sed in aeternitate exercita fuit, postea vero non de novo ponitur. 5to libertas creata exercetur 1o circa actus voluntatis. Divina 1o circa actus externos et objecta; 6to actus voluntatis creatae possunt esse naturales, ex defectu deliberationis, ut apparet in actibus 1o primis. Actus hi voluntatis Divinae, nunquam erit naturalis, nisi qui ab objecto necessitentur, qualis est amor Dei increatus, qui propter bonitatem Divinam clare cognitam naturalis est; sed non ex defectu deliberationis, quod locum non habet in Deo, cum Divinus iste actus cognoscat quidquid in objecto est cognoscibile. Haec, et his similia reperiri possunt discrimina, inter omnia, quae inter creatam, et increatam secus incedunt.

SECTIO 3a

Aliqua dubia circa actus voluntatis creatae, et increatae exponuntur.

Tot difficultates hic liberty in actu 2o, et unica se=
nsijssem endauriant, aliā iqr illis ꝓ suggs enci=
piendis adjiciunda fuit sec. Et qniam in anl sec. de li=
bertē in actu 2o egimus, sub tribus eoribus, in hac sub tribus ma=
gis partibus, de eas tractabimus, ita ut quotquot difficultas
excitaverimus, et expedierimus, Deum, angelos, et beatos,
q̄ ij uj in parti libera amplectantur, ita ut qd de una illarū
rerū pertinet fuerit de oibus rogetur, seposijs iis rebus, a quibus
accomodemus.

1a difficultas e, Et Voluntas Dei angeli, t beatorum semp
sit in actu 2o, num possit ee libera, qd cessatiōem ab
oīo actu, t in hoc, aut illo eliciendo libera sit? Inprimis h
loquimur de Deo circa id, cum n possit, n ee semp in actu 2o, his ama=
vis saltem, ad qm necessitate q ad exercitiū, cū se clare, ut sum=
mum bonū, sine aliqua difficulte amandi, [illegible] intuear;
Et nam impfectio e necessitari ad amorē, cū bonū sibi clare cog=
nitū; ita summa e pfectio, necessitari ad amorem, cū summū
bonū inficiū pfectione cognitū.

Et si loquimur de voluntē Dei, ꝓ ordinē ad alios actus, q
cū eius exeret libere? Ro Deum ex tota æterni=
tē potuisse libere carere, hoc, aut illo actu libero, ꝓ suo arbitrio,
n potuisse tn oī actu libero carere, sinde necessitari ad liberum
aliqm; qa Deus potuerit carere hoc, aut illo actu, indiū facile
qa potuit nolle ex tota æternite D. Petri, et Pauli existē, qi volunt
qo potuit carere volōe, qm huit cū h. ētē ogeny, et idem de alijs
obis eadē sit rō, potuit carere actibus cū illa etna: qr eiu Deus, n
potuerit carere oī actu libero, et nario aliqm habet, t forte hu
aut illū, qr 2o qa quamvis Deus potuisset carere hac aut illā
suā libera, in parti, cum potuisset decernere nullam effic=
reaām; saltem aliqm habet suā liberā, ad minimū de illo pro
actu, qm libere inivenit, Deus noluit creāre externa, q actus in Deo
potuit n ee. De illo et fr nego suām et habēt liberam, qo
n atu, t Deus ꝓ suo libero potuerit carere h. aut illo actu libero
tractato ad creas, n potuit carere oī actu, Nam habet saltem hunc
actu, q libere noluet extiam aliquibus creāe.

Prius dari diversa ratio cur scientia libera, et non libera
volitio Dei; ut non id, quod de scientia dicimus, de volitione
libera affirmemus; quoniam illud, cui non sit liberum, non potest suspende-
re suum actum, vel naturaliter tenetur cognoscere, detur illum volun-
tatis, quae Deus in suppositione facta, decernere nullam condere creaturam
vel bene regulari, quod non potest Deus carere omni scientia libera; et ita
fieret in voluntate, quae cum libera sit facta, potest suspendere actum
cum omnino creaturam, quo dato, id in Deo non daretur actus liber, et
omnino carere a libero actu. Ratio tamen bene haec non probatione, facile
defendi ab impugnatione facta, quae in Deo, ut infra dicebo,
datur non potest prima suspensio actus. Insuper, Deus non necessitatur
ad habendum actum in exercitio, cum cum bonum summum clare cogni-
tum, quod verum est, nempe ipse Deus, qui necessitari non potest, ad
exercitium alicujus actus liberi, et etiam, quae sit bene licita, et im-
perfecta. Ratio demum, non necessitari ad actum voluntatis liberum
exercendum, cum cum se ipsum clare cognitum, et sic non dico Deum
non necessitari, ad aliquem actum in parte tenendi. Et ad aliquem indif-
ferenter, et videbitur, quod non perfectionem dicit, quod in creatura sit, et
imperfectionem contineat, vim non habet necessitandi, quoad exercitium: et
per imperfectionem, quam arguunt omnino suspensio actus voluntatis
in Deo, ut infra expediemus.

Si difficultas specialis existeret de divina voluntate,
quatenus unita corpori et animae, certum est, eam nunquam ali-
quando, ab omni actu se eximere, ut fiet in vehementi aliquo ex-
terno, aut sopore suum; cum namque potentiae animae in suis operibus
a corporis pendeant, pro hoc statu vitae, si potentiae corporeae omnino
sint impeditae, obtinenti necessario. Et potentiae animae, quoad apprehen-
siones impediendi, turpis otio voluntatis ab omni actu cessabit.
Si de divina voluntate informante animam corpus, in perfecta vigilia,
et usu suum quo sit; in diis tamen a quibus potentiae animae pendent, non
impediant ejusdem animae operationes. Dico quod et, voluntas nostra tunc
et illum actum eliciat libere, quoad exercitium, et sic de Angelis
definite, et dubitetur, nihilominus non illi est liberum, ab omni actu absti-
nere, cum perfectio voluntatis bene postulet esse in actu 2°, et cum
causa omnis ratio actus 2.i repraesentari non possit ab illis, sed aliquod bonum,
quod clarius videbitur in S. sequenti.

In 3° dic primus in opposita difficultate, posse angelus,

aut aiam rationalis separatam, carere omni actu suae voluntatis, sub necessitate ad aliquam determinationem indeterminata, te in parte, & de-
bitate, quis habere debeat. Loquor de aia, & angelis, in statu natu-
rali nam in statu supernali, sive Beatis, certum iudico, nam ha-
bituram aiam, aut angelum actu voluntatis, h. e. amorem Dei, beneficio
lu. h. e. gloriae. Probabilior mihi videtur sententia, quae tenet, non posse
aiam, aut angelum abstinere ab omni omnino actu suae voluntatis, te
libere illis sit, hoc dixerunt & illum actum. Sumi potest haec assertio
ex D. Th. q. 16 de malo a. 2. ad 2m. ubi angelicus doctor
idem sentit de voluntate circa hoc puncto, atque de illa, circa pars
actus, de quo docuerat 1a pe. q. 56. a. 1. ad 3m. semper esse in actu 2°
nec posse carere omni actu. quod sentit quod id dictum sit, de voluntate
angeli, & hois, bene sentiunt tum Bandy. 1. p. q. 60. sub. alio.
Fer. 3. ō gentes c. 1097 D. Th. circa Ineunat in bene q. Vasq.
1. p. q. 60. a. 4. in notione actus in fine, te addit sibi non id esse certa.
Suar. vero illam dimittat in una de angelis lib. 3. c. 3. n. 3. &
sequentibus.

Pri 2° qa dicit perfectionem angelicam semper esse in actu
secundo manet primo momentum, in talis statu sit perfectior in
se, quam statu, quo sit in potentia ad actum, & cum iste status in actu 2°
angelo sit possibilis, nec in illius exercitio, tedium, aut fatigationes
periculum sit. Pri 2°, qa angelus semper est in actu 2° intelligendi,
immo nam semper se ipsum intelligit, cum semper sibi sit praesens, ut
hanc probat Suar. 2° de angelis, cum aliis, quos allegat c. 31. quod
semper est erit angelus, in aliquo actu 2° suae voluntatis. Hoc infer-
mus, quod nam se semper amabit angelus, ut se semper cognoscit. quoniam
cuius namque alia intelligens admittant, negandum est esse, in angelica
voluntas libera sit, & ideo ad nullum actum in parte, si aut alium
necessarium amoris necessitas, per exercitium, quoniam necessitas, ordi-
tum in parte sua ignoratur, & a potentia non libera procedit.

Pri 3° a priori, quando si dari aliquis actus volendi, aut
nolendi in parte, in quo nulla ratio mali inveniretur, & in
cuius caria, nulla est ratio boni apprehendi possit, nam omnino est voluntas
circa exercitium talis actus, ut voluntati liceat, in amore Beato. Sed

in exercitio alicujus volitionis, aut nolitionis indefinite sumptae nulla ratio mali potest apparere. In carentia vero omnis omnino actus voluntatis, nulla ratio boni potest considerari, quia voluntas angeli, et animae rationalis (in qua omnia facta sunt convenienter, sive de animo rationali separata loquamur, sive de animo corpori conjuncto, in perfecta vigilia loquimur) potest considerare plura (?) bona, ut possit se eximere ab omni actu 2º, sed aliquam rationem habeat, ut in illam magis sit determinata ad ponendum hunc, aut illum actum.

Contra hanc sententiam arguitur 1º. Potestas angelica, et humana voluntatis circa bonum finitum, omnis in medio est libera, nec voluntas necessitatur ad exercitium hujus, aut illius, si bona ut suppono perfecta adaequate in illa, quia posset omnibus actibus carere. Atqui ad omnibus admittendis, consequens est, quia esset ratio data, ad libertatem, in singulis actibus determinate sumptis, atque in tota collectione actuum, sed si voluntas libera est ad exercitium singulorum actuum in parte, ad omnes libera erit. Arguitur 2º voluntas humana, et angelica saltem, non repugnat pura suspensio actus, in qua exponendo in 3ª difficultate: sed ut voluntas conatur omni actu libere, satis est cohibere suam vim, cum dominio ad non eliciendos, quia potest voluntas angelica, et humana, absolute omni actu.

Ad 1um argumentum concedo antecedens, quia haec necessitas est data in voluntate angelica, aut humana, ad ponendum aliquam actionem indefinite, non opponitur libertati simpliciter, et exercitio alicujus actus in singulari, cum quilibet determinatus libere exerceatur. Nego tamen consequentiam, quia haec necessitas opponitur, non huic aut illi actui, sed collectioni omnium, et voluntas carere non potest, ac necesse potest, omni actu volendi, aut nolendi privari, sed non est falsum. Falsa propositio est consequentia, et necessitas data, in tota collectione actuum, quam in singulis. Ratio est, quia nullus actus in parte, necessarius est, ad constituendam voluntatem in actu 2º, aliquis tamen ex illa collectione, necessarius est, ut voluntas ad actum 2um reducatur. Verum, in carentia hujus, aut illius actus representari potest aliqua ratio convenientiae, ob quam singularis carentia, a voluntate acceptetur. In carentia tamen omnis actus, nulla ratio boni representari potest. Quod si hanc carentiam, quis eligeret, ut suam exerceret libertatem, jam hic actum voluntatis haberet, verificaretur ergo nostra doctrina. Nec novam videtur plus dari difficultatis, in collectione aliquarum, quam in singulis determinate,

i in hac, aut illa Dei, qua singula peccata venialia in parti, vitari
posit cum gratia ordinaria: bene collective neque sine gratia extraordinaria,
illi sit, qua Beatissima Virgo amata fuit. Nam, et illam vatim
in parti, si ea viribus dicit, potest illius atteq, sine errore, aeque nullo
modo, quod nos Christiana experientia docet.

Ad 2um argumentum ratio, dubium esse satis incertum, an pura
suspensio actus voluntatis inveniat creatura, posito tamen
eo, quod argumentum in maj. tanquam certum assumit, atque quidem dicit min. pro-
positio, potest dari in voluntate angelica, aut humana suspensio hujus,
aut illius actus in parti, concedo min., suspensio omnium omnino actuum,
nego min.; quia nulla apparet ratio inveniat ad eam. Item suspensio
actus, quam inveniam usque suspensio, ut dicitur, quoniam tamen cum puram est, non
sit possibilis nobis, et saltem valde.

2a difficultas est, an Deus, angelus, aut homo, beatis actionum
nativum, quod exercitum, in actu deliberativo, et advertentia?
Ratio 1o, Nunquam in Deum cadere, inadvertentiam, et subreptionem, id est,
Nec invenio actum a Deo nimium reperiri in voluntate propter inadvertentiam
illius. Haec est de fide, inadvertentia enim est imperfectio illius, cum obtinet,
quod voluntati proponit, dum illius Dei, quod sua infinita maxime intelligendo,
omnia intelligibilia apprehendit quae nunquam cadere potest indeliberatio in Deum.
Ratio 2o, Item angeli, nunquam habere actum inadvertentiae, sive indeliberativus
eo obtinet, quod cognitum. Unde bene sequitur, quod non habeat actum in voluntatem mo-
rum, propter indeliberationem illius. Tamen Suar. in maj. de angelis lib. 3. c.
4. n. 16. Ratio est, quia in nobis saepe datur inadvertentia illius, quoniam
habemus phantasiam, res imperfecte cognoscentem, et appetitum vehementissime
amantem, quae cognitionem illius superantem, ut ipse se perficit, sensus
inferioris potius; Sed haec ratio tum non habet in angelo, qui et appetitu, et phantasia
potius corporeis caret, quod nec est inadvertentiam illius habet, eo obtinet cognita.

Negabit fortasse aliquis maj., licet inadvertentia in nobis
dari, quoniam non cognoscimus obiectum, sed angelus, non semper cognoscit
actu, omnia obiecta, quod capax est indeliberativus. Ratio nihilominus contra est maj.
suppositum, quia actus voluntatis 2o 2o, et clinis procedente inadvertentia
illius, non datur in voluntate, eo obtinet, quod illius nullo modo cognoscat, cum nihil
sit volitum, quin prius cognitum. Unde videmus est, quod inadvertentia, non dicit
de obiecto incognito, ut male assumebat. maj. illa apprehensio imperfecta omnino

sentiā; V. pō inadvertiā de obto ignato ab illo, mō ōd illi deb.
qm hit Phasiā in sui ignōe, q ñ hit in dispō in cognōscendo,
idque, poē naña, plus ē apptus, invenit. Quamvis ergo illus
angeli, ñ oiā sit ignāt, ñ ppea debet inadvertiā, vel tamen ppt
fectu mō ignāt obto, h.e. aut evidens, vi ea nāba sint, aut
vicina exigentiam circumstantiā, si aliquas habt, p ut illa ignāt.

Ex dictis de volunte angelica opertiō ē qd de hu-
mā tenendū sit. Lx. de volunte diviā cogebt,
Et opinū, ex inadvertiā illus, qidq naño, residuiē, qd si aiā
sit extra corpus, iū de ea, ē de angelo, sit aequa fere raō, ñ oper-
ret p voluntriā nariō, ex defecō dirctiē. Ipiē ē eam, q de ho-
mine h affirmimus, si logimd de aiā unita corpori, dm ē partim co-
junctum, ex subreptiōe, ē inadvertiā, Et inadvertiā pcedente in illu
operari, chibrazalbus d.l, narios, oiō. Tunc nanq. dat in hōe
Phasiā imperfectā, debitāq ignōe, & aliqis efficax in appeti
affū, q inadvertiā, q in illo dati sit occasiō.

3a difficultas ē, qd in Deo, angelis, ē hōibus, possit dari
alōa suspensio actus volunt. Ut appeniam qd
hac in re vim difficultem, sciendū ē, duplicem suspensionem
dari posse, ut q potentiā difficultas hujus ptat. 1a suspensio dicit
pura, 2a suspensio, dicitur ñ pura. Suspensio, hic ē de loquimur
ad primam 2m pura omiō, dicit dati, qndo voluntas nullum actū
elicit circa obtm sibi ppositū ab illo, nullum, inqm, actū
volitōis, aut nolitōis. Ita ut voluntas cesset ab oi actu, ut
nullum ponat actū positivum, a q pmeat causā, ē cessatio
actus, l. q sit illius causā occasiō ñ pura suspensio, ē illa,
in q deficit aliqua ex his odiōibus. Ut res magis declaretur,
pcaveo, ut extiō meis accidere psit, ut voluntas ñ eliciat
volitōem hujus circa aliquod obtm. 1o si careat oi actu, l. uti
obto ppositum, l. ctm ccunq aliud, 2o si careat oi actu, sit
circa obtm ppositū. 3o si voluntas, qndo elicitura erat volitōe
elicit actū in ea impossibilem, hujus actū odii, circa obtum, ad qd
habitura erat actum amoris. 4o si eliciat actum positivum, q sta-
tuat se nolle elicere volitōem circa tale obtm. Si primis duo-
bus mis se habeat voluntas, ad volitōem, aut ad nolitōem alicujus

dici, de quo id in proportione dicitur, dabitur pura suspensio, seu pura omissio. Si dicatur ultimum in hac, dabitur suspensio, aut omissio non pura. His praenotatis praesentem difficultatem, decipimus dicimus, ut credo in proposito.

Dico 1º. Pura suspensio, in voluntate actu, scilicet carentia omnis actus voluntatis, in praesenti statu dicti, nec in Deo nec in angelis aut hominibus est possibilis. In Deo non est possibilis, nec de potentia absoluta, in angelis et hominibus possibilis non est, si voluntas suis viribus relinquitur. In hac dicto sequitur Vasq. 1. 2 d. 92 c. 2. n. 3., et constanter defendit, non dari puram suspensionem, aut puram omissionem, in voluntate, quod homo nequit eam carentiam actus voluntatis ex aliquo actu proprio, ejusdem voluntatis, divinae, angelicae aut humanae. Pro se allegat Vasq. D. Thom., Cajet. Conrad. quaestione 11. D. Th. a. 1. Mag. in 2. dist. 35. c. 11. Albert. in 2. ad dist. a. 3. ad 2m Bon. ibi dub. 1. et tenent Magistri. Cap. q. 1. a. 1. dico 2. Henric. quodl. 12. q. 24. Gab. in 2º dist. 41. q. 1. a. 3. dub. 3. Alens. 2. p. q. 1. memb. 10. Multi plures, quos refert, quod non legit, Salas. 1. 2. q. 6. tract. 7. d. 1. s. 3. n. 20.

Pro singulis patet. Deus, nec divinitus potest carere omni actu sua voluntatis, ut se amet summa necessitate, nec in potestate voluntatis divinae sit, a suo amore cessare, ut non est in potestate voluntatis humanae aut angelicae, cessatio ab [illegible] amore Dei; si Deus proponat clare per visionem Beatam, quo pura suspensio non potest dari in Deo, in 2º dictum sup posito, non etiam potest dari, in voluntate creata, pura omissio in eo dictu, in voluntate ipsa non potest carere omni actu libero, ut vidimus in 1ª difficultate; ibi n. in 3º, et 2º dicto ejusdem difficultatis, resolvimus voluntatem angelicam, aut humanam, non posse carere omni actu. Dixi in dicto, non posse voluntatem carere omni actu, nec posse fieri suspensionem in 2º sui, quoniam divinitus, ut nemo de [illegible], potest namque Deus voluntatem conservare, suspendendo concursum, ad omni actum proprium voluntatis.

Dico 2º. Suspensio in 2º sui dicto posito repugnat Deo, et in praesenti statu dicto etiam, non tamen repugnat voluntati creatae, vel angelicae sit, vel humanae, et moraliter, et ordinarie

loq̃ndo, nec in voluntate angelica, nec in Divina, dedit puram suspen=
sio; ad purã suspensioem in 2° sũi reqrebamus, qd volunta
praescindat ab actu positivo, circa obiectum debitum, & illum oppositum,
si neq. haec causa actus, ex aliquo actu positivo sequeretur, id
n est pura suspensio, nec de ea in textu loquimur. Probatur 1am
partem, defendunt sane etiam, ad Vasq. 1. p. d. 119. c. 9. n.
17., Val. q. 93. c. 2. & 3. Daud. Sal. 1. 2. tra. 3. d. 4. s. 3. n. 24.
Pbatur 2° haec sent.; si res aliqua futura est, quia voluit potentiam, Deus
voluit illam esse, ut illius causa; si n sit futura, eo ipso esse
talis, Deus noluit illam esse: si vero sit peccatum, de peccato semp.
Deus displicentiam habet, illudq. odit, et permittit nolendo offer=
re auxilia efficacia, quo peccator peccatum declinet; ergo semp.
Deus, aliquem actum habet positivum, circa res obiecti oppositas ab illa, et
consequenter, n habet puram suspensioem in 2° sũi.

Dices Deum negare, se posse habere, circa obiecta n futu=
ra, atq. adeo posse suspendere omnem actum positivum
circa illa. Sed ò bene intelligam sic arguo, et probo 2° eandem
partem 2ae concl. Dubius magis potest Deus, carere omni actu, circa
obiecta, n futura. 1° si postquam voluit talem rem, aut res
n fore, ab actu illo cessaret, nec alium eliceret. 2° si ab
aeternitate omni actu circa illas res careret: utrumq. magis repugnat
Deo, ergo Deo. Repugnat 1° magis, n habendo actum in Deo, quia in
eo inconstantiam arguere, si n physicam saltem moralem, dum vo=
luntatem prius habitam mutabat, quod sane imperfectio foret, et
ex eo n concederet. Repugnat 2° magis, quia n esse peccatum, quod illud
ponit in tempore futurum esse, et eo nunquam futurum erunt, illud
nunquam n esse directe, et perfecte volendo tamen Deo, ut omnes ad=
mittunt. Sed perfecte, et directe voluntarium, postulat actum po=
sitivum circa rem quae voluntaria est, ut bene notat Vasq. 1. 2. d. 24.
c. 1., et cum ibi Th. q. 6.; ergo Deus elicuit aliquem voluntatis circa
res n futuras.

Pro ultimo, obiiciet, quamvis pura suspensio actus
in 2° sũi, includit imperfectionem, quae a Deo reiici=
enda est; nequam solus ille negativus, quia Deum imperfectum, et
sibi ipsi contrarium concipere, nisi dici omni, pura suspensio actus

est aliquod obtu, quando ea in actuj datis exind nascit, qa pleno temporis, post illud forsitan, aliquas de novo ueis, in toto intervallo sistens suo voluntas adhaeret, et illud divino nulla vis nolendi obtu, aut illud nolendi ei occultae per tota aeternitate, ei voluntas divina, amplissimo consilio, ex perfectissimi adaequata operato in aeternitate, quo si oblatu foret, illud Deus vult, si non foret illud non vult potius alias suspensio. tunc, institutis operis, et oborta est, ac adeo Deo nullo mo conveniens, quin sit error dei. Dices Deus nellet suspentionem actus potius, sua libertatem exercere, quod motivum, in bono sit, suspensionem sine motivo otiosam, vilem eam redderet, dignam Deo. Deind Deus hit libertatem indiferi, ut in 4a difficulte exposita, et hanc ostendit non indifferentia ad actum, et ad negationem illius, quo si Deus hit hanc libertatem, ad creias, potuit carere actu potius est illas. Ad 1am objectionis dico, ita tunc suspensionem illam, ad exercitium libertatis factam, puram non, et suspensionem potiorem, quo Deus potius nellet exercere suam libertatem in suspensione volitionis actus, est ut, et creans; et hic suspensio non est imperfecta, nec Deo concedenda, ut infra dicam. Ad 2am fiet objectionis satis in ea difficultate, in qua exposuit, quod negatio actus, et libertas indifi, in Deo reperiat.

2a pars conclusionis, est in Vasq. so citato. 1.2. et reliquos, qui docent, impossibilem esse suam suspensionem, et in voluntate angelica, aut divina. Patronos hit nihilominus hac 2a pars, Hispal. a. 1 etc. 1. Almay. 1. moral. c. 1. d. 6. Arrib. in 2. de Vol. a. 1. q. 1. Bassol. q. un.a a. 1. argent. q. 2. a. 1. Aegid. q. 1. a. 1. Durand. oppos. 1a. Cart. q. 3. Flau. q. un.a Almay. c. 11. moral. Gabr. 1.2a. q. 1. Suar. 1. lib. d. 6. q. 1. qui n. 2. Mar. in Met. d. 19. s. 4. n. 7. Sal. 1. 2ae trac. 3. d. 1. s. 3. n. 22. Ubi non bis qua plures allegat, et insuper D. Thom. 1. 2ae. q. 6. a. 3. pro hac sentia 2o Voluntas angelica, aut divina, est libera libertate indifi, quo est aliquod obtu, ita pro elicere actu volitionis sig, ut posit illum suspendere, et hic negationem eiusdem actus, qui ponit ad libertatem indifi. Desunt forsitan adversarij, voluntatem hunc libertatem indifi, non qa posit elicere suo actu, sed in hoc sit, eius negationem illius, et qa ponat nolo actu, qui ponit per aliud actu potiorem, et tunc in ea nullo negationem hic volitionis, quo

actus et ad libertatem indiff., t. qa poterit elicere actum omni illis, quo elicuit, et non eo indispositionem locis actum odii, repugnantem cum actu eliciti amoris, et liciter negatione amoris: ergo tanti tueri rationem, qa Deo non repugnat hujusmodi exercitium libertatis indiff. qui nec creat. Respondet hic solvio 1° qa, ut voluntas creata exercet minime libertatem contrarietatis, t. actibus positivis, ita libertatem indiff. exercebit minime per actum positivum, et mera negatione illius. 2° qa si Deus negaret concursum voluntati, ad omnes alios actus, sequitur quod voluntas non foret libera libertate indiff., siquidem, nullo modo posset non amare obiectum creatum, neque non posset sub negatione illius suspendendo suos actus, nec alios positivos eliciendo. Et tunc temporis tale obiectum non posset cadere sub praecepto, siquidem praeceptum est de re libera, quae impleri, et non impleri possit, ac in tali non foret, ex suppositione. Ad omnem quam afferunt de Deo, ratio Deum non posse suspendere suum actum, propter imperfectionem, quam in voluntate divina, infinita in ratione appetitus supponit causa actus, ut aliquod obiectum; neque non posse exercere libertatem indiff. per minimam suspensionem actus; Haec imperfectio nullo modo militat in voluntate creata, quae ut ex sua limitatione, non posset extendere se, sicut ad omnia obiecta, ita et non est inconveniens, si ad aliquod obiectum mere negative se habeat, nec eliciat actum positivum.

Dices 2°, eadem pars itaque: Illius potest repraesentari voluntati obiectum aliquod, ut bonum. Exercitium talis actus potest et repraesentari, ut exercendum sine aliqua difficultate; In hoc eventu voluntas est libera, quae ad exercitium actus amoris, ad illud obiectum, quod supponitur ei bonum creatum. Et est libera, ut nolit obiectum, t. actum qa ut supponitur non repraesentatur aliqua ratio mali, in obiecto, t. difficultas in actu. qui solum superest quod sit libera suspendendo actum. Resp. 3° In voluntate, cui proponitur aliquod obiectum bonum ea ratione, quae in 2° loco dictum est, proponatur ab illa, aliquod aliud obiectum bonum, potest voluntas non elicere actum aliquem positivum circa 2m bonum propositum. Amplectendo v.g. bonum 2m quod vel praestare posset, ante propositionem 2i obiecti. Si potest nullum elicere actum circa illud, clarum est quod [illegible] ommissio, [illegible] ab omnibus concedendo, [illegible] videtur bona, qa voluntas non est magis [illegible] proposito 2o obiecto, quam ante illius propositionem. Habemus in [illegible]

morati, et ordinarie loquendo, suspensionem nec esse puram, quia plerumque voluntas, ~~in suspensionis~~, ex aliquo actu positivo, non vult aliquem facere, aut facit aliquem actum positivum incompossibilem cum actu quem eliciturus erat, qua quippe si mihi actus enormis Jejunii &c. praeceptum video, quod in illud, cibum vetitum sumo, aut pluribus quae par est viribus, praecipiatur mihi actus internus, ego ~~abstineo~~ scribendo, in praeceptum transgredior, qua bene tempore complacentiam sui de peccato, quod contrarium repugnat, aut habeo aliquem actum cum eo incompossibilem, Et ut ~~fere~~ nullo modo puram omissionem

Objicies 2° quod sententia nostra quae est valde probabilis libertas de qua hic agimus, est libertas in actu 2°. Sed in voluntate nullus datur actus 2°, quando datur pura suspensio, et omissio, quae non potest hic, aut angelus damnari liber in actu 2° quod illum cariam actus, pro min. Voluntas, quando est in actu 1°, diversa non se habet atque quando est in actu 2°. Sed quando libera erat in actu 1°, habebat negationem actus cum potestate ad illum producendum; quae si in pura omissione nihil habet praeter negationem actus, cum potestate ad illum producendum, ~~quae si in pura omissione actus nihil habet praeter hanc omissionem actus~~, non est dicenda in actu 2° sed libera in actu 2° Ergo Min. est falsam, quia non datur aliquis actus est positivus, datur aliquid actus et negatio, liberi nimirum privatio positivum actus. Sed probatio minoris, quod urget, non negationem actus, de qua hic agimus, et in quo dicimus esse libertatem in actu 2° sufficit directionem voluntatis actualem, non quod influxum actualem, qua tamen tunc datur positivus actus, nec datur pura suspensio, Sed quod suspensionem liberam concurdis, et quod suspensionem actualem, actus positivi, hanc vi suspensionem actualem, cum sit negatio actus, non datur quando voluntas est libera in actu 1° quia non tum suspendit influxum ad actum, Sed ad utrumque paene est indifferens.

Quia difficilis est haec objectio, illius difficultatem substantialem, propositionem rationem declarandam, sic expono. Ut voluntas libera sit in actu 2°, opus non est, ut intrinsece mutetur in se, Sed satis est, ut diverso modo se habeat, atque quando erat in actu primo, quod evidenter apparet in actibus 1° primis;

illum actus, q. 1° manij erat, ante aduertiam istus, & denoiabat voluntem in actu 2° manō opantem, post aduertiam, sine aliqua mutatē in ipsa voluntē, eandē denoiat libere opantem in actu 2°: sic in pñti; supponimus, q. homo habē preptum dij, de aliquo actu humilitatis eliciendo, dum nō dabat aduertia istius dc.ti precepti, & actus, ē voluntas in actu 1°, post aduertiam precepti, & actus, ē voluntas in actu 2°, & qa actū humilitatis eliciujt, & meretur, & qa suspendit, & demeretur, cū nōberet actu eliciere: In h. euentu mutatur voluntas, nō in se, ut ex terminis patet; sed per aduertiam istus, q. posita, retentio illa, sub eadē actus, libera ē in actu 2°; cum antea libera iit, in actu 1°.

Objicies 2° pura omissio, nō ē volita, q. nec libera, cū nihil sit liberū, q. nō sit volitū, & voluntarie. Probo anj, si omissio, aut suspensio volita fuisset, iā nō eēt pura, cū iā daretur in voluntē actus positivus, a q. ea omissio nasceretur. Rñr negando anj, ad proban. dum puram omissionem, eē volitam. Sufficit rñr min. Ratio satis eē, ut aliquid sit volitū libere, q. precedente cognita deliberatiōe, ex pte istus, q. actualem suspensiōem concurrat ū actu priuetur voluntas, ad libit ad actū, nō habuerunt, q. actualem priuatiōem, ex pluribus ab actu, ut. n. casus dicitur actu entis, ē istus negativus, & nō datur actus positivus, ita dicetur actu entiē, actus negativus voluntatis libere in actu 2°; q. nōis ab aliquo positiō actu, nō nasceretur.

Objicies ultimo. Pura suspensio, nō ē formalr voluntaria, nec voluntaria virtute; ergo nullo mō ē libera, cum q. liberū ē, manis voluntariū eē oporteat; pr. anj, qa q. voluntariū ē formr, oriundū a voluntatē & ē nō tendens in aliqm actū positiuū eiusdem voluntatis. Verum patet q. ejusmō actus, nō sit voluntaria formr, cū sit q. negatiua, nec voluntatis influxus, in negatiōem posit tendere. Pr. 2a pars ādiij, q. sufficit suspensio pura nō sit voluntaria virtute. Nō ē voluntaria, ni aliquis actus positiui q. ea tunc nō fore pura omissio, Nō ē voluntaria vōe ale-

rius omissioes, qa datur quaestus in infinitu̅; q̄o nullo modo ẽ voluntaria suarum suspensio. Sed verò non omissionem dici pote voluntariam, ẽ voluntaria formalit, qa non ẽ voluntaria in se, sed virtualiter, egredi̅ a volunte̅ mõ aliquo, non quidem positivè influend, ut arguiu probat, sed per suspensionem influxus, ad actum, qui ohibitura erat, quae omissio, in potius sit inertia illius, de omnia, aut dispoõnia actus, quoad respectiõ ad illum, ii forè immeniant, si actus non ab voluntad fiere, dicitur volu̅tas, non erit in actu, nam pot. Et et in aliò sit suspensio illa voluntaria virtu, omnis ex fluxu erit suspensio, appellet fratu volu̅, ẽ actus positivus, qui fratu voluntarius ẽ.

Dico 3.º In 3.º, et 4.º, in sup posits, dari pot suspensio, aut omissio in voluntate diuina ex aperturi in voluntate creata angelica, ẽ huma. Haec 3.º, quoniam de volunte̅ frequentius, ẽ certissime, defenditur ab omnibus PP. sup allegatis, illius probatio ex iã dictis deprimi debet. quoniam vẽ haec eadem ẽ eo conspiccõm non occurrat, si non alius in actu positiuo, ut a oibus, Deo tribuit, suppiti ab PP. citatis. Dubiis n. mis forat exerceri haec suspensio. 1.º si volu̅tas ohiciat actu̅ impossibilem, ut ipsa qui ohibitura erat. 2.º si, ut exerceat sua̅ libertatem, ohiat se nolle facere actu̅ ut a aliquid obiecti. Sed deus verò iste mõ, pot non hiie actu̅ ut a obiu̅ creãm. q̄o dari in Deo suspensio non fiua. 2.º mõ data ẽ in Deo omissiõ non pure, ut a nolitiõem entitati diui Petri, qui noluitem Deus forat ohiun, ẽ illius lo volitiõem ohiuit, ẽ sic de alibus obtis, ut diximus, operorũ erit. 2.º mõ non repugnat suspensio in Deo, si nohi hire actu̅, ut a obtũ, ut exerceat sua̅ libertatem, quoniam suspensio repugnabat, aut quod ẽet otiosa, aut adjunent imperfectiõem, in operi diuina, aut tandem qa non ẽẽ ohiujus liberi, foret Deo involuntarium, sed si Deus uelit exercere sua̅ libertatem, in casu ohiujus actus, nullum ex illis tribus sequitur; q̄o &c. Maior supponi ex nostris, fratis, ẽ pro sequi a obtis. Unde Min., in qũ ẽ dubitatio. Non enim non ipsã ẽet otiosa illa suspensio, ut in liber quo modo exercitatũ perfectiui voluntatis libertatis diuinæ, 2.º non asumeret imperfectiõem in diuina operatione, qa operatio perfectissime obito creato, Deus nihilominus libertatem exercebat. 3.º non ẽ involuntarium, quod futurum non ẽ, voluntarium foret Deo, qa ut a illud dabat ohiuui in Deo actus, qui exercebat sua̅ libertatem, ẽ Deo erat occasio suspensionis

repugnan[t], ut sit ut a se.

4a difficultas est, An in Deo, angelis, et hominibus detur li-
bertas indiff. Haec difficultas manat ex eo quod sup-
ponamus in [illegible] [illegible] [illegible], et potentiam in
angelis et hominibus, bene [illegible] quod libertas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illius ut [illegible] [illegible] in rigore. Haec n. libertas [illegible]
[illegible], [illegible] illius [illegible] [illegible]. Et in Deo [illegible] liber-
tatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et in eo [illegible] [illegible]
[illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] in Deo libertatem indiff.
[illegible] supponit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in Deo [illegible] libertas, [illegible] [illegible] [illegible]
cum libertate indiff., [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libertas indiff., [illegible]
[illegible] [illegible] supponere [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] ita Deus [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] fundament[illegible] [illegible] [illegible] sufficiens ad indiff.
libertatem. [illegible] libertas, ita [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] 2[illegible] [illegible]
[illegible] libertas indiff., [illegible] [illegible] [illegible] libertas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ut [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] libertatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] in Deo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], in eo [illegible] [illegible]
libertas indiff. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in Deo libertas [illegible], ut in multitudi[illegible] [illegible],
ut [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] angelis; [illegible] in [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eminenter [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

5a difficultas est, [illegible] Deus [illegible] impossibile [illegible]
[illegible] aliquid [illegible], [illegible] [illegible] in tempore
[illegible] mutare [illegible] [illegible] [illegible]. De hoc, [illegible] angelis, [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible]
Deo [illegible] [illegible] [illegible] difficultas, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Haec difficultas supponit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] 2. q. 6. [illegible]
[illegible] Deum nihil posse velle in tempore, quod ab aeternitate,

id voluerit, sed saltem novam mutet illam voluntatem, quam ante habuit, aut mutat volitionem, quam ex aeternitate habuit, aut velle incipit quod ex aeternitate non voluit, quod illi repugnat, iuxta illud Sacrae paginae Jacob. 23. Non Deus quasi homo est ut mutetur, et Jacob. cap. 19. multae cogitationes in corde viri; voluntas autem Domini in aeternum manet. Ex his habemus, quod ex circumstantiis [illegible] bona voluntas, si [illegible] ex aeternitate vellet, aut nollet quod vult, aut non vellet [illegible] aliquam satisfactionem bene [illegible] [illegible], quae Deus [illegible] sit [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] in quo [illegible] [illegible] [illegible], quae nihil in Deo hic [illegible] [illegible], ad [illegible] [illegible], ex tota aeternitate [illegible] in [illegible] [illegible]. Et eundem in quo semper dilexerit, et [illegible] in [illegible], [illegible] repugnat illi actui, quo [illegible] [illegible] [illegible], et amare, et odio habuisse in tota aeternitate, [illegible], quod amat, [illegible] [illegible].

Neque [illegible] [illegible] [illegible], ad hanc quam difficultatem [illegible] [illegible] in [illegible] in [illegible]. d. 30. q. 4. [illegible] quod Deus aliqua [illegible] de novo, et in tempore [illegible] mutatione. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ex eo quod sit [illegible] infinita, et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] in tempore [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] in tempore esset, ab aeterno [illegible] [illegible], ut sit in [illegible] [illegible], quod [illegible], et [illegible] aeternae, [illegible] [illegible] temporalis sit, quod si Deus aliquid de novo [illegible] in tempore, [illegible] [illegible] [illegible] ex aeternitate [illegible] de novo [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libera. [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] capax, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible], voluntatem divinam posse determinari divinum [illegible] [illegible] assentiatur huic [illegible], aut non; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] a voluntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] a voluntate libera Dei, [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible], sine pluralitate actuum [illegible], [illegible]

fuerunt, in eo dimi, aut angelica voluntas, q. post dubio debuit libere, istum angeli, ubi hoc, ut cogitet de h. aut illo obto, ut operetur huic, aut illi. Id qo probabit voluntas divina libera illius, creaturae subordinate, illius ad voluntatem, dicetur in sua libera, ut ignis illa illico exigit ad opus a voluntate divina libera divid. Resp. voluntatem divinam magnam posse determinare illam, dicit ad ignitionem obtinend. Nec cognitio divina, divina libera est contradictio, sed ex eo tantum, qd. libera de obto libero, dicitur est, nec est potest. Ad majorem illius divini posita obto ad igniendum, illius in divinis, et illius ignis, libera dicitur, sed de obto libero, qui determinat a voluntate libera.

Hic expono in hunc sensum, quia illius divinis est infinitae virtutis in agendo, ut ignis sit prius obto, nec est in actu 2°, ad opus. Voluntas ergo libera illa debuit condeterminare hujus, aut illius actus, aut illud obtum, et abstrahit ad ignitionem hujus obti cum afficere, ut de alio non cogitet. Deinde si natura non apponat conditionem, ut sit id sibi libera, et operationibus probabilius de voluntate divina illius, qui ad actum aut hujus. Pentro ex his dubius nostris determinat illius divinis et divina voluntate, et adeo omnium negotiorum fieri in obto; et 2° non, qa illius divinis est illimitatae virtutis, ergo semper est in actu 2° attingendi ad omne obtum. Nec determinat 2° non illius divinis, a divina voluntate, qa in illa semper, aequalis in obtis omnium rerum, sed ignibilia est, semper evidenter obtum ignit, atque adeo est incapax determinationis factae a voluntate.

Resp. 2° voluntatem non mutari physice in Deo, sed mutari moraliter, si impossibile aliquid in tempore velit de novo, ex hac sed moraliter mutari, bene inferri, qd. Deus physice posse mutari, si moraliter mutabilis erat. Fr. Suar. in Met. d. 30. s. 9. n. 56. qui 2° part. hujus rationis, qd. scilicet Deus mutari moraliter. qui ipse mutat voluntatem, q. Deus. 2° obtum nolebat et postea vult, v. qd. de hoc positive, g volitionem, aut nolitionem, ad obtum, ad qd. negat 2° se habebat, q. omnem sive non possunt sine mutatione moraliter, et inutile qd. procedit ex inconstantia, v. ex imprudentia, aut aliis similibus. Qd. si mutatio physica ex eo oriri, qd. Deus liber in Deo, nihil